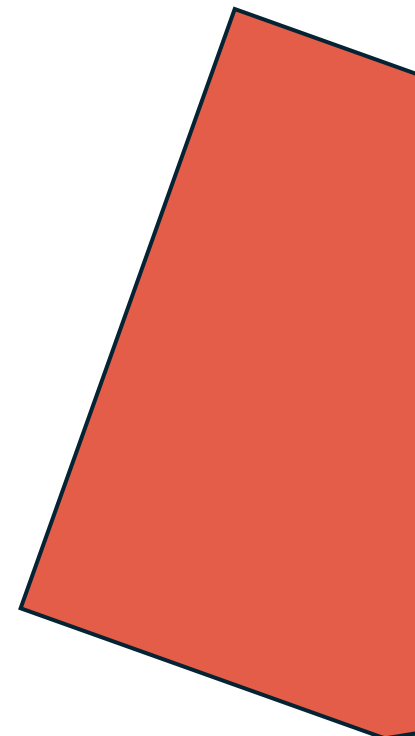

‘Ontdek de kracht van formatief handelen’

Meet-up Ontwikkelkracht
21 november

“

Stel je voor dat je elke dag kunt zien hoe je leerlingen groeien, niet door eindcijfers, maar door de stappen die ze onderweg zetten – welkom bij de wereld van formatief handelen, waar leren en groeien hand in hand gaan!

Agenda

- ❖ Welkom & voorstellen
- ❖ Het Jac. P. Thijsse College en formatief handelen
- ❖ Wat is formatief handelen (niet)?
- ❖ De formatieve cyclus samengevat
- ❖ Voorbeelden bij fase 2 en 3
- ❖ Opdracht (*afhankelijk van tijd*)

Voorstellen

- ❖ Caroline Blaas
- ❖ Jochem Puts

❖ *Thomas Smit*

❖ *Isabelle Jager*

❖ *Ben Vriesema*

❖ *Rianne Moonen (n)*

❖ *Inger Mulder (n)*

Samen bouwen
aan beter onderwijs

Het Jac. P. Thijsse College in vogelvlucht

- ❖ School voor mavo, havo en vwo
- ❖ Regulier en tweetalig onderwijs op alle niveaus
- ❖ Ongeveer 1700 leerlingen

Oude situatie (voor 2017)

- ❖ Systeem met UP's (proefwerken) en SO's
- ❖ Veel toetsen per week
- ❖ Veel nakijkdruk bij docenten & toetsdruk bij leerlingen
- ❖ "Teaching to the test"

Nieuw toetsbeleid

- ❖ Afgestapt van SO's
- ❖ Geen periodes in de onderbouw: toetsen met gelijke weging
- ❖ Maximaal 6 summatieve toetsen (dus: cijfers) per vak per jaar
- ❖ Gestart met de implementatie in de brugklas (2017)

Formatief handelen

Alle activiteiten die leerlingen en docent uitvoeren om de leeractiviteiten/proces van leerlingen in kaart te brengen, te interpreteren en te gebruiken om betere beslissingen te maken over vervolgstappen (Black & Wiliam, 2009).

Terminologie

Formatief toetsen → Formatief handelen
Summatief toetsen → Summatief beoordelen.

FORMATIEF

ALS DE CHEFKOK DE SOEP PROEFT

SUMMATIEF

ALS DE GASTEN DE SOEP PROEVEN

Uitleg over Formatief Handelen

Wat formatief handelen niet is:

1. Formatief handelen is niet "lesgeven".
2. Formatief handelen is niet "cijferloos" lesgeven.
3. Formatief handelen is niet administratieve druk

Gulikers en Baartman (2017)

Uitleg over Formatief Handelen

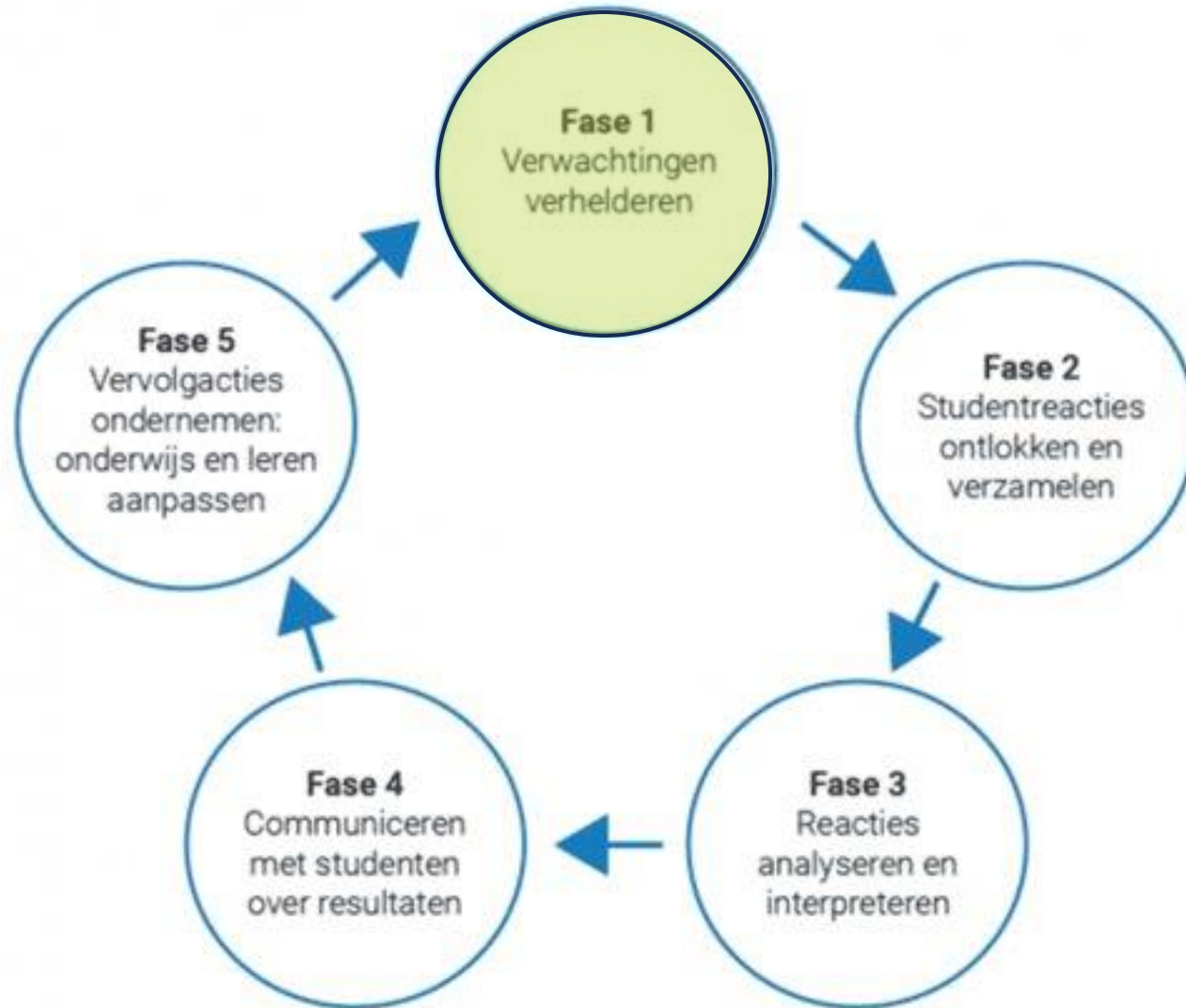
Stelling

"Ik doe eigenlijk al meer aan formatief handelen dan ik van tevoren dacht"

Ben je het eens met deze stelling naar aanleiding van deze opdracht?

Bespreek dit in groepjes van 3-4 personen

Tijd: 5 minuten

Gulikers en Baartman (2017)

Uitleg over Formatief Handelen

Leerdoelen

Leerdoelen beschrijven wat leerlingen moeten kennen, begrijpen en doen aan het eind van een thema of periode (Wylie & Lyon, 2015).

Er zijn verschillende soorten leerdoelen:

- **Generiek** (langere termijn): Bijvoorbeeld werken volgens een stappenplan.
- **Onderwerpspecifiek** (kortere termijn): Bijvoorbeeld een rekenopdracht volgens een stappenplan.

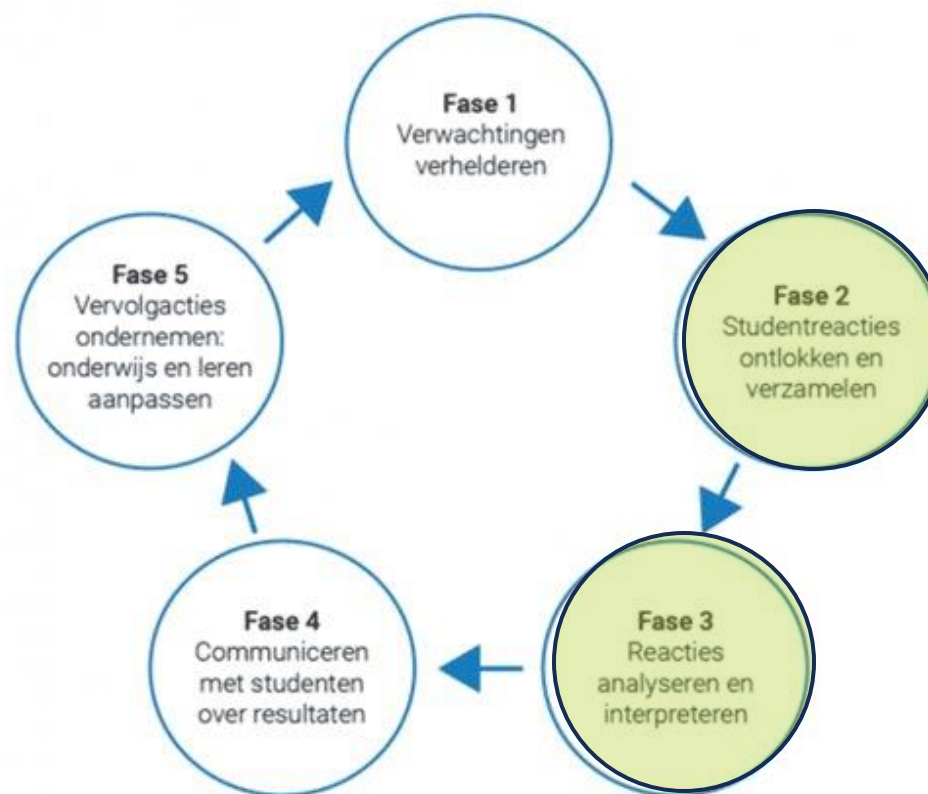
Succescriteria

Succescriteria zijn standaarden waaraan leerlingen kunnen afmeten of ze het leerdoel bereikt hebben (Clarke, 2005).

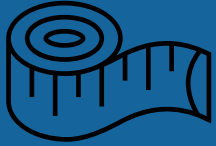
Tips voor goede succescriteria:

1. Beschrijf welk concreet gedrag je zoekt (Chroinin & Cosgrave, 2013).
2. Gebruik actieve werkwoorden zoals: benoemen, uitleggen, beoordelen (Clarke, 2005).
3. Verzamel voorbeelden van wisselende kwaliteit om leerlingen te helpen kwaliteit te herkennen (Carless, 2016; Sadler, 1989).

Voorbeelden bij fase 2 en 3

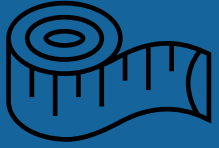

1-5 vingers

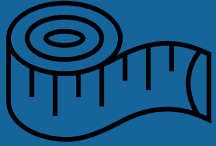
- ❖ Een hele snelle en makkelijke informele manier om begrip te checken
- ❖ Multiple-choice vraag? 1 vinger voor A, 2 voor B, etc.
- ❖ Kan ook als zelf-evaluatie! 1 vinger voor “ik snap er nog niks van”, 5 voor “Ik snap dit helemaal!”

Activerende leervraag met ijsstokjes

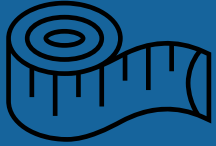

Wisbordjes

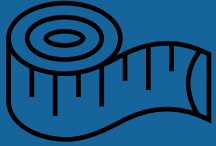
- ❖ Snel en eenvoudig
- ❖ Ontlokt van alle leerlingen een reactie
- ❖ Snel te analyseren en te interpreteren
- ❖ Kan ook online: www.wisbordje.nl

Exit-tickets

- ❖ Altijd aan het einde van de les
- ❖ In verschillende formaten en vormen
- ❖ Kan zowel universeel als les-specifiek

One-sentence summary

Name: _____

Date: _____

EXIT TICKET

Write a summary of today's lesson in one sentence:

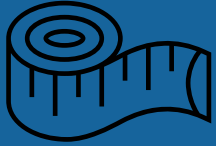
Circle the emoji that describes how you feel about today's lesson:

Why?

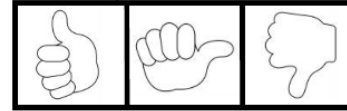
Kan ook les-specifiek...

Exit ticket Unit 3 - Lesson 1

1. What is the main purpose of advertising? _____
2. What are three types of advertising?
  - a.
  - b.
  - c.

Name _____

How do you feel about this skill?

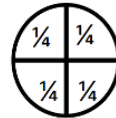

3.G
A.2

EXIT TICKET

Complete each task.

Look at the shape and circle the best answer.

Fraction
Example

Non-
Fraction
Example

Draw an example of when you divide shapes into equal area parts in everyday life.

Write the fraction for the shaded area.

_____

Projecten met eindproduct

- ❖ Verslagen, posters, filmpjes, presentaties, etc.
- ❖ Geschikt voor het doorlopen van een hele cyclus

Online quiz

Kahoot-moe?

Quizlet

Probeer eens

Gimkit

Quizizz

Quizlet Live

Blooket

Deze tools hebben ook een goede analyse-tool en beschikken over een enorme databank aan bestaande quizen!

LessonUp / Nearpod

- ❖ Manier om leerlingen digitaal te betrekken bij een les met slides
- ❖ Veel ruimte voor korte formatieve checks!

Online oefentoetsen (formeel)

❖ Socrative

❖ Formative.com

❖ Andere toetsprogramma's (Woots, Kwizl, test-correct, etc.)

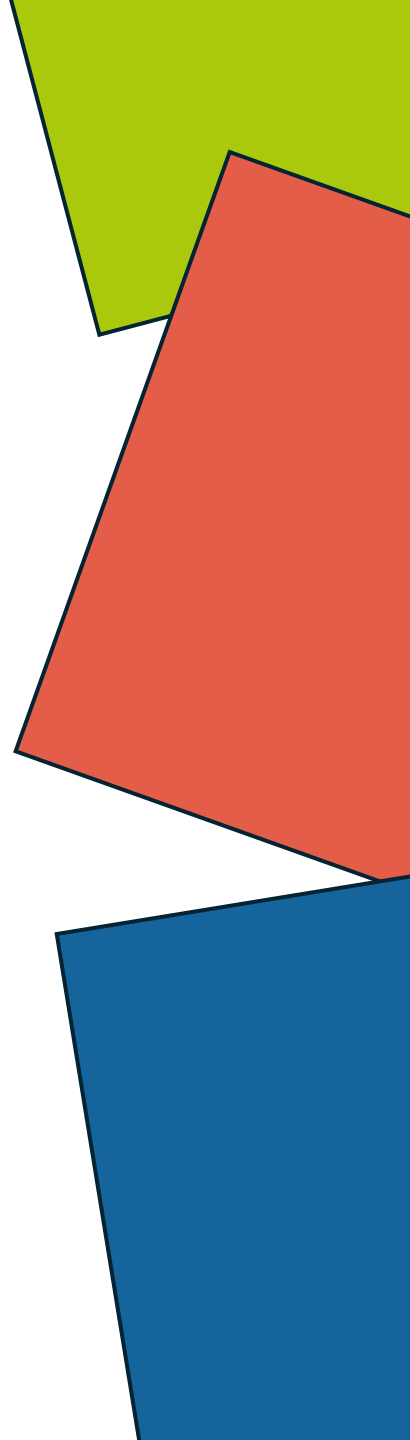
The logo for Woots, featuring the word "woots" in a bold, blue, lowercase sans-serif font with a registered trademark symbol (®) to the upper right of the "s".

woots®

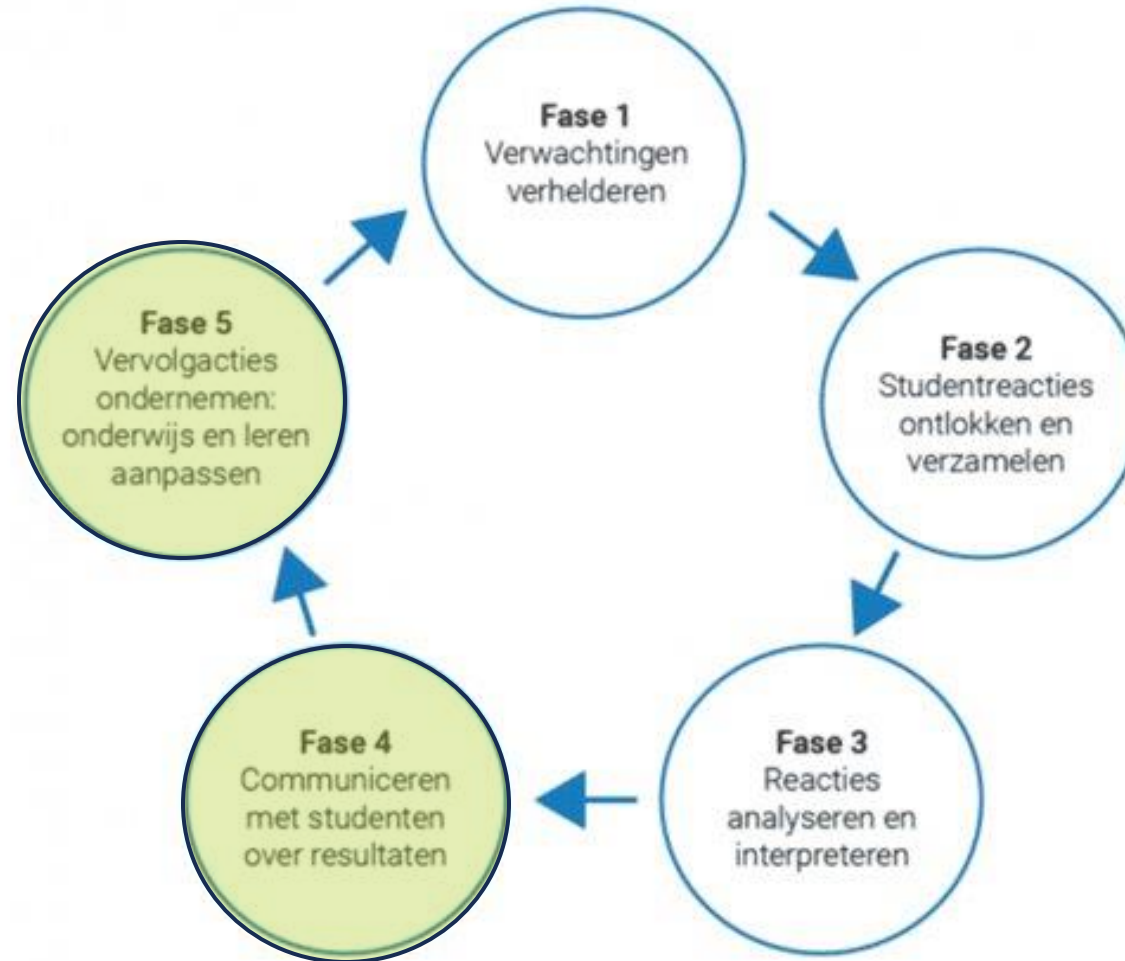

Fase 3: Reacties analyseren en interpreteren

- ❖ Beheersing lesdoelen/succescriteria
- ❖ Ontdekken misconcepties
- ❖ Op zoek naar de beste volgende vervolgstap
- ❖ Gericht op succescriteria
- ❖ Net als in fase 1: dit kan je ook samen doen met leerlingen!

Fase 4 en 5

Feedback

Uit onderzoek blijkt dat feedback één van de meest krachtige bijdragen kan leveren aan het versterken van leerprocessen en het verhogen van leerresultaat. (*Leahy et al., 2005; Hattie, 2009*)

‘Feedback is informatie over iemands prestatie of leeraanpak, die gebruikt wordt om het gat tussen de huidige en gewenste situatie te verkleinen’. (*Sadler, 1989*)

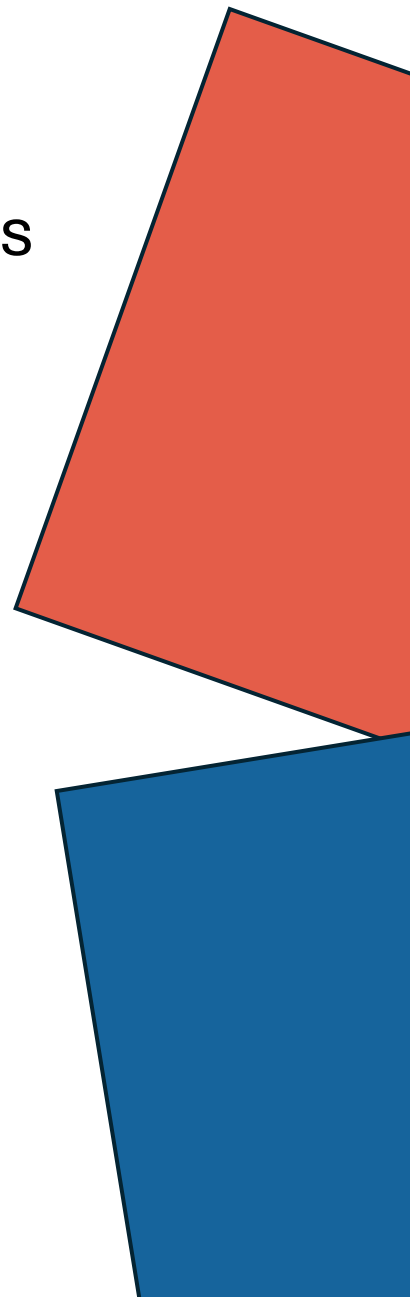
Als docent is het niet alleen belangrijk om te investeren in het geven van feedback, maar vooral ook de leerling het te laten gebruiken.

En nu verder...

- Fase 3, 4 en 5: reacties snel interpreteren en vervolgacties bepalen
  - Welke misvattingen kun je identificeren?
  - Welke (voor)kennis mist nog?

Mogelijke vervolgstappen

- Extra instructie
- Extra opgaven
- Gedifferentieerde opgaven
- Verder met volgende onderwerp

Aan de slag!

- ❖ Bedenk of kies een werkvorm voor een komende les waarbij het leerproces zichtbaar maken van de leerling centraal staat.
- ❖ Werk je lesidee uit in je notitieboekje

- ❖ Tijd: 10 minuten (afhankelijk van de tijd)
- ❖ Na afloop: rondlopen en feedback geven aan elkaar (op minimaal 2 les ideeën).

AFSLUITING

- ❖ Noteer op een exit ticket (post-it) één formatieve techniek die je in de komende week gaat uitproberen, en leg uit waarom je deze hebt gekozen.
- ❖ Noteer op een ander exit ticket (post-it) één of twee feedbackpunten voor onze workshop

